

Streszczenie popularnonaukowe

W każdym postępowaniu sądowym, w którym przeprowadza się dowód z opinii biegłego, istotnym problemem dla organów procesowych jest ocena **wiarygodności przedstawianych ekspertyz**. Organy te zwykle nie posiadają specjalistycznej wiedzy z pewnych dziedzin nauki, co uniemożliwia im zweryfikowanie tych opinii. Opinia biegłego (eksperta), często stanowi istotny dowód w sprawie i m. in. na jej podstawie, organy wydają rozstrzygnięcia. Może to mieć różnego rodzaju konsekwencje dla stron procesu.

W ramach prowadzonych ekspertyz, biegli wykorzystują różne metody badawcze, aby odpowiedzieć na pytania postawione im przez organy procesowe. Jednakże, ze względu na to, że wiele spośród nich polega na zastosowaniu wiedzy i doświadczenia eksperta, można przypuszczać, że będą oni w różny sposób oceniać ślady. Wciąż nie wypracowano również jednolitych standardów wykonywania ekspertyz, a **metody** stosowane przez ekspertów są mało poznane i **nieskontrolowane pod kątem rzetelności**.

Wszystko to, wzbudza uzasadnione obawy uczestników postępowań sądowych, co do wiarygodności dowodów pochodzących z ekspertyz. Coraz częściej pojawiają się głosy krytyki wskazujące na konieczność weryfikacji, stosowanych przez ekspertów, metod.

Aby zweryfikować daną metodę, niezbędne jest sprawdzenie, czy cechuje się ona intersubiektywnością. **Intersubiektywność** jest cechą, która wskazuje jak zgodne są wyniki osób stosujących tę metodę w tych samych warunkach. Im wyższy stopień intersubiektywności, tym metodę można uznać za bardziej rzetelną, a w konsekwencji za bardziej wiarygodną.

Powodem podjęcia projektowanych badań jest niski stan wiedzy w zakresie intersubiektywności metod nauk sądowych. Choć wszystkie uwzględnione w projekcie skale pomiarowe (stosowane w ramach metod), są powszechnie wykorzystywane przez ekspertów podczas wykonywania ekspertyz, ich intersubiektywność jest zbadana w niewielkim stopniu, bądź wcale.

Eksperymentom zostaną poddane **skale pomiarowe** stosowane w **trzech klasycznych ekspertyzach kryminalistycznych (z zakresu daktyloskopii, pismoznawstwa i traseologii)**. W badaniu, które składa się z 3 eksperymentów, weźmie udział 150 ekspertów z zakresu trzech wskazanych nauk sądowych. Na podstawie otrzymanych do badań zdjęć tych samych śladów, każdy z nich będzie miał za zadanie wskazać zauważone w danym śladzie cechy, ocenić ich wartość oraz ocenić wartość całego śladu. W oparciu o uzyskane dane, oceniona zostanie zgodność wyników (intersubiektywność), odrębnie dla każdego rodzaju skal pomiarowych.

Podstawowym celem projektu, jest poszerzenie stanu wiedzy o intersubiektywności skal pomiarowych wyróżnionych metod. Badania te, mają za zadanie określić, które skale pomiarowe, w których ekspertyzach są najmniej intersubiektywne, a w konsekwencji mało wiarygodne. Pozwoli to stwierdzić, w którym aspekcie pracy eksperci najbardziej się różnią oraz na co należy zwrócić uwagę, by te różnice zmniejszyć. Sprawdzenie poziomu intersubiektywności poszczególnych skal wskaże, które z nich wymagają udoskonalenia i dopracowania. Projektowane badania przyczynią się do znacznego zwiększenia rzetelności ekspertyz kryminalistycznych i uczynienia z nich bardziej wiarygodnego źródła wiedzy dla organów procesowych. Rezultaty badań będą mogły zostać uwzględnione przez organy procesowe podczas oceniania ekspertyz przedstawianych im przez biegłych. Może to mieć ogromny wpływ na rozstrzygnięcia tych organów, zapadające w postępowaniach sądowych.